

podstatě zločinu dle § 85 lit. b) tr. zák. se vyžaduje, aby bylo činem pachatelovým povstalo nebo mohlo povstati zvláštní nebezpečí pro život a tělesné zdraví lidí. Zákon nevyžaduje v § 85 lit. b) nebezpečí nějak kvalifikovaného. Stačí tedy jakékoliv nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidí. Nicméně by nepřipadný onen názor právní nečinil sám o sobě rozsudek zmatečným, poněvadž rozsudek z něho vlastně nevyvozuje důsledků, nýbrž obírá se dále oněmi způsoby ohrožení lidské bezpečnosti a u větší míře cizího majetku, jež dle okolností zjištěného děje obecně přicházeti mohly v úvalu. Za to však je rozsudek stížen uplatňovanou zmatečností, ovšem dle čís. 10, nikoliv 9 (lit. a), § 281 tr. ř. proto, že, jak zřejmě na jevo vychází z jeho rozhodovacích důvodů, neshledává v jednání obžalovaného čin spadající objektivně pod sankci § 85 lit. b) tr. zák. z té příčiny, že z něho nebezpečí rázu shora vytčeného ve skutečnosti nevzniklo. V tomto ohledu dlužno především položit důraz na to, že ohrožení naznačené v § 85 lit. b) nemusí se týkati většího množství osob, nýbrž že stačí, mohlo-li z činu pachatelova vzejíti ohrožení, to jest možnost tělesného poškození pro osobu byť i jen jednu; v tom směru by tedy možnost použití § 85 lit. b) nevylučovalo, že v krámě v době činu nebyl zástup lidí, když tam byly dle rozsudku kromě pachatele ještě čtyři osoby. Hlavní však je, že ke skutkové podstatě řečeného zločinu nikterak se nevyžaduje, aby v skutku byly se okolnosti činností pachatelovou doplnily v situaci znamenající nebezpečí obsahu shora uvedeného, stačí dle znění zákona, mohlo-li z poškození věci nebezpečí vzniknouti, při čemž dlužno dále dbáti toho, že objektivní skutková podstata § 85 lit. b) je dána nejen, mohlo-li nebezpečí tam uvedené býti přivoděno činem samým a způsobem jeho provedení, nýbrž i, může-li se vyvinouti z výsledku činu toho. Správně pojímaje případ po stránce právní, byl by měl tedy soud nalézací posouditi ve směru skutkovém, nikoliv, vzešlo-li z činu obžalovaného nebezpečí pro tělesnou bezpečnost osob v krámě přítomných a u větším rozsahu pro cizí majetek vzhledem ku příznivým okolnostem, jež in concreto zabránily škodlivým účinkům jednání obžalovaného, nýbrž bylo-li jednání obžalovaného takové, že z něho zmíněné ohrožení povstati může. Po stránce subjektivní, která soud nalézací při jeho stanovisku zajímá ovšem dosud nemusila, pak ač bude třeba zjištění, postřehl-li pachatel, že poškození lampy je čin takového rázu, že z něho vzniknouti může nebezpečí uvedeného druhu, a přikročil-li přes to k rozbití hořící petrolejové lampy nad hlavami osob v dřevěném, jen ze spodu podezděném domě visící; nestačilo by ač, kdyby byl pachatel pouze mohl seznati nebezpečnou povahu svého činu; jeť ke skutkové podstatě po stránce subjektivní třeba, aby nebezpečí bylo bývalo alespoň in eventum zamýšleno. Poněvadž ve směrech těchto není v rozsudku příslušných zjištění, bylo zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek zrušiti a věc vrátiti do stolice prvé k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 48.

Předražování (§§ 23 č. 3 a 4 a 20 č. 1 cis. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z.).

Nákup předmětů obecné potřeby (§ 23 č. 3) či řetězový obchod (§ 23 č. 4)?

Konkurence předražování dle § 20 s přečiny dle § 23 č. 3 neb 4 ohledně téhož zboží není vyloučena.

Poměr skutkových povah deliktů dle § 23 č. 4 cit. nař. a dle § 21 č. 3 cís. nař. ze dne 21. srpna 1916, č. 261 ř. z.; užší skutková povaha tohoto deliktu zmizela v širším rozsahu použitelnosti ustanovení prvního.

Spoluvina na řetězovém obchodu či jinaké pletichy dle § 23 č. 4 cit. nař.?

(Rozh. ze dne 25. dubna 1919, Kr II 31/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost R. F-ové a G. Sch-ové do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Novém Jičíně, jímž byly uznány vinnými: první přečinem dle § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., spáchaným řetězovým obchodováním, a přestupkem dle § 20 č. 1 téhož nař., druhá přečinem dle § 23 č. 4 téhož nař. spáchaným jinakými pletichami způsobými ceny předmětů potřeby zvýšiti.

Důvody:

Zmateční stížnost R. F-ové provádí zmatky dle § 281 č. 9a a 10 tr. ř. v ten smysl, že prý zjištění rozsudku dovolují jen odsouzení obžalované pro přečin ve smyslu § 23 č. 3 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., ale nikoliv ve smyslu č. 4 tohoto § a že odsouzení obžalované pro přestupek dle § 20 cit. cís. nař. je právně mylné, poněvadž nadměrný zisk obžalované za vinu kladený je zamýšleným výsledkem jednání, spadajícího pod § 24, č. 3, tudíž patří k náležitostem skutkové jeho podstaty a nemůže býti řešán zvláště. Zmateční stížnost jest bezdůvodna. Soud nalézací zjistil, že R. F-ová koupila mýdlo od jakési N-ové, jež nebyla ani výrobkyní mýdla ani velkoobchodnicí, za 95 Kč po tuctu a že je, nejsouc sama oprávněna obchodovati mýdlem, prodala za 115 Kč nebo alespoň 105 Kč F. H-ovi, o němž věděla, že není obchodníkem. Ze zjištění toho plyne s logickou nutností závěr z něho soudem nalézacím vyvozovaný, že činností obžalované nebylo mýdlo uspišováno na přechodu od výrobce do spotřeby, nýbrž že činnost obžalované byla hospodářsky zbytečnou a neužitečnou, zatěžující konečnou cenu mýdla pro spotřebitele hospodářsky neodůvodněnými dalšími výdělky členů řetězu, jejichž rukama zboží procházelo, čehož si obžalovaná byla též vědoma. Poněvadž pak obžalovaná mýdlo nejen koupila, ale také prodala, nemůže býti řeči o přečinu dle § 23 č. 3 cís. nař., jenž předpokládá nikoliv další obchodování, nýbrž jen nákup zboží a jiné způsoby omezování jeho výroby neb obchodu s ním, zvláště když také není zjištěn vyžadovaný k této formě deliktu úmysl působiti přímo na stoapání cen. Přečin dle č. 3 tedy v případě přítomném v úvahu vůbec nepřichází. Ostatně budiž podotčeno, že konkurence přestupku, resp. přečinu dle § 20 s přečinem dle § 23 č. 3, resp. č. 4 cís. nař. nikterak není vyloučena. Neboť poměr skutkových podstat obou těchto deliktů je ten, že obchod řetězový jakožto forma hospodářsky zbytečného a prospěchy celku neodůvodněného obchodování, postavená na roveň jinakým pletichám, způsobilým vyháněti ceny do výše, je stělesněn již ve zdržování přechodu zboží od výrobce, resp. velkoobchodníka ke spotřebiteli, převáděním z jeho ruky do ruky mezi překupníky, je-

jichž zisk cenu zboží automaticky zvyšuje, byť i v jednotlivých případech nebyl o sobě přemrštěn, kdežto čiré předražování ve smyslu § 20 záleží ve využití mimořádných poměrů válkou vyvolaných požadováním nebo přijímáním cen zřejmě nadměrných, bez ohledu na to, je-li nabytí zboží nebo jeho zcizování trestno podle jiných ustanovení cís. nař. z března 1917. Je tedy zřejmo, že je možno obchodovati způsobem v § 23 č. 4 zakázaným a nedopustiti se tím předražování, právě tak, jako předražovati, ale bez pletich a obchodování řetězového, jako konečně i obojí zároveň, totiž použití nezdravé obchodnické činnosti rázu zakázaného v § 23 č. 4 spolu k dosahování zisků nepřiměřených u využívání mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaná R. F-ová nejsou obchodnicí mýdlem, koupila dvě bedny mýdla a že mýdla toho pro sebe nepotřebovala, nýbrž, že zamýšlela s mýdlem tím provozovati řetězový obchod. Proč by koupě zboží za účelem dalšího úplatného zcizení jeho nespádala pod pojem obchodu vůbec a tedy nemohla ani být základem obchodu řetězového, nikterak nelze pochopiti. Zmateční stížnost G. Sch-ové poukazuje k tomu, že pojetím řetězového obchodu a jinakých pletich v ustanovení § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. stalo se ustanovení § 21 č. 3 cís. nař. ze dne 21. srpna 1916 č. 261 ř. z. o vyhánění cen do výše rozšiřováním nepravdivých zpráv nebo jinakých prostředků klamání zbytečným a nebylo již recipováno, i dovolává se výnosu min. sprav. ze dne 17. dubna 1917 č. věstníku 17 na důkaz, že slovem »pletichy« § 23 cís. nař. březnového míněny jsou jen národohospodářsky škodlivé rejdy, jež jsou způsobily zvyšovati ceny pikly, nepravdivými zprávami nebo jinakými prostředky klamání nebo jinak způsobem nekalým, a jež zejména hospodářskému životu před válkou byly cizí. Náhled tento je naprosto mylný a vyvrací se již zněním citovaných ve zmateční stížnosti ministerských vysvětlivek. Dle nich je skutková podstata uvedená v nařízení březnovém pod č. 1 zcela nová, č. 2 březnového nařízení odpovídá č. 1 nařízení srpnového, č. 3 březnového nařízení odpovídá č. 2 nařízení srpnového a doplňuje dotyčné ustanovení výslovným uvedením nahromadování zboží na sklad; pro všechny ostatní kategorie hospodářsky nezdravého obchodování, způsobilého zvyšovati ceny, stanoveno č. 4 nař. březnového; vysvětlivky podotýkají výslovně, že již znění č. 2 nař. srpnového opravňovalo k použití tohoto předpisu na všechny osoby, jež se neúžitečně vsouvají v obchodování předměty spotřebními jen za účelem dosažení zisků, aniž tím dopomáhají spotřebitelům ke zboží; že v takové činnosti spočívá vlastní obchodování řetězové, což pravděpodobno je obzvláště tehda, nezabývali-li se činitelé jeho jinak obchodováním v dotyčném zboží, že však se vedle vlastního obchodování řetězového vyskytly nové způsoby obchodních rejdu, vyznačující se stejným účinkem na utváření se cen, k označení jejich že použito v cís. nař. březnovém slova »pletichy«, z něhož a z jehož na roveň postavení obchodu řetězovému že plyne, že ustanov. § 23 č. 4 platí proti praktikám a jednáním, cizím obchodu legitimnímu, čímž že stalo se ustanovení o vyhánění cen do výše rozšiřováním nepravdivých zpráv nebo jinými prostředky klamání zbytečným. Z toho je zřejmo, že ustanovení § 23 č. 4 nař. břez. nemají za účel, trestati zase jen totéž, co bylo v § 21 č. 3 nařízení srpnového označeno za vyhánění cen do výše rozšiřováním nepravdivých zpráv nebo jinými prostředky klamání, nýbrž že tato úzká celkem

skutková podstata prostě zmizela v mnohem širším rozsahu použitelnosti ustanovení nového, s jehož hlediska zkoumati dlužno to které konkrétní jednání v tom směru, spadá-li pod pojem obchodování neregulovaného, řádnému obchodu cizího a je-li s to, aby působilo na zvyšování cen. Že obojí tato náležitost je tu v případě přítomném, nemůže býti pochybné, uváží-li se, že, správně vzato, bylo by jednání obžalované G. Sch-ové mělo býti posuzováno jakožto spoluvina (ve formě napomáhání) na řetězovém obchodu, jímž byla uznána vinnou R. F-ová; neboť dle zjištění rozsudku zapůjčila G. Sch-ová 200 K R. F-ové za tím účelem, aby tato mohla složit N-ové na koupi mýdla závdavek, aby jí tedy umožnila provedení činu, jenž na straně F-ové byl z důvodů shora vyložených právem uznán za přečin ve smyslu § 23 č. 4, a to, jak zjištěno, znajíc poměry F-ové a vědouc, že si chce tato na mýdle něco přivydělati, znajíc tedy okolnosti rozhodné pro trestnost jejího jednání. Tím je otázka trestnosti jednání G. Sch-ové úplně vyčerpána a není ani třeba vzhledem k tomu, že zákon staví obchodování řetězové na roveň pletichám a stejně je trestné a že dle §§ 5 a 239 tr. zák. dopouští se činu trestného nejen bezprostřední pachatel, nýbrž také, kdo úmyslným poskytnutím prostředků napomohl a přispěl k jeho bezpečnému vykonání, zkoumati bezpředmětnou již otázku, sneslo-li by jednání obžalované Sch-ové bez násilí i přímé podřadění pod pojem pletich ve smyslu § 23 č. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z.

Čís. 49.

Zmatku dle § 281 č. 10 tr. ř. nemůže se obžalovaný dovolávati, není-li trestní zákon, jemuž byl jeho čin podřaděn, přísnější, než trestní zákon, jehož použití se domáhá zmateční stížnost.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1919, Kr I 173/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v zasedání neveřejném zmateční stížnost obžalovaného, který byl rozsudkem krajského jako nalézacího soudu v Písku uznán vinným zločinem zpronevěry dle § 183 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod § 281 č. 10 tr. ř., který shledává v tom, že čin, jímž stěžovatel byl vinným uznán, nezakládá skutkovou podstatu zločinu zpronevěry dle § 183 tr. zák., nýbrž zločinu krádeže. Dle § 282 tr. ř. může zmateční stížnost obžalovaného býti podána jen v jeho prospěch. Z toho plyne, že i zmateční důvod § 281 č. 10 tr. ř. může obžalovaným býti uplatňován jen v tom směru, že čin rozhodnutí za základ položený byl nesprávným výkladem zákona v neprospěch obžalovaného podřaděn trestnímu zákonu, jehož na čin použití nelze, že však tento důvod zmatku místa nemá, když použití nesprávného zákona trestního nemá pro obžalovaného nepříznivého vlivu. Zločin zpronevěry dle §§ 183, 184 tr. zák. a zločin krádeže dle §§ 173, 178, 179 tr. zák. podléhají zcela stejným trestům, u obou nastává beztrestnost dle § 187 tr. zák., odsouzení pro tyto zločiny má dle § 6 zák. ze dne 15. listopadu 1867